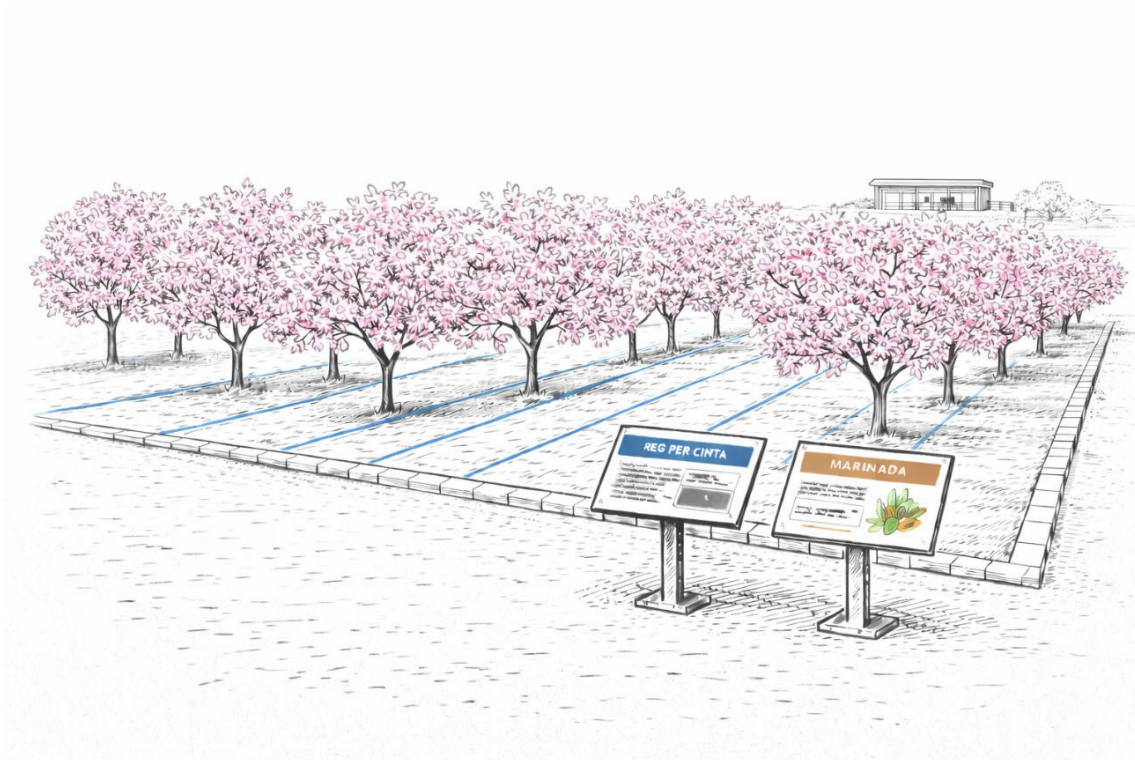

Ajuntament
de Vilagrassa

PROJECTE MUSEOGRÀFIC

CENTRE D'INTERPRETACIÓ DE L'AMETLLA I EL REG
VILAGRASSA (URGELL)

Vilagrassa, 2026

ÍNDEX

1. Introducció	3
1.1 Marc general del projecte	4
1.2 Concepte d'equipament i objectius	5
2. Objectius generals i específics	6
2.1 Els objectius generals del projecte són:	6
2.2 els objectius específics següents:.....	6
3. Públics i modalitats de visita	7
3.1 Públics	7
3.2 Modalitats de visita	9
3.3 Característiques i condicionants de la visita:.....	10
3.4 Millores i desenvolupaments complementaris	10
3.4.1 Desenvolupament d'un projecte didàctic estructurat.....	10
3.4.2 Desenvolupament d'un complement audiovisual immersiu	10
4. L'equipament i el seu entorn.....	10
4.1 Descripció de l'espai (interior i exterior)	10
4.2 Tipus d'estructures interpretatives	10
4.2.1 Senyalització gràfica interior – Centre d'interpretació	10
4.2.2 Senyalització gràfica exterior – Parcel·lari ametllers.....	12
4.3 Relació amb l'entorn geogràfic, històric i paisatgístic.....	14
5. Continguts i relat expositiu	15
5.1 Eixos temàtics.	15

1. Introducció

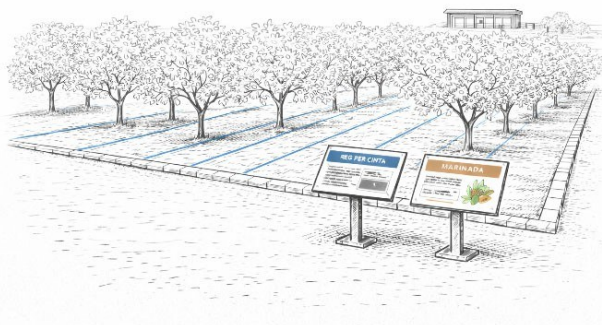
El present projecte museogràfic defineix els criteris conceptuals, interpretatius i comunicatius del Centre d'Interpretació del Reg i el Conreu de l'Ametlla a Vilagrassa. Aquest espai s'insereix dins d'una actuació municipal centrada en la recuperació del paisatge agrari i en la valorització del patrimoni vinculat al canal d'Urgell i a les transformacions agrícoles que ha generat al territori. El projecte s'emmarca en la voluntat de reconèixer el regadiu com a element estructurador del paisatge i del model productiu local, així com a infraestructura històrica que ha condicionat l'evolució social i econòmica del municipi.

Amb la creació d'aquest equipament de petit format, l'Ajuntament de Vilagrassa té la voluntat de posar en relleu un dels elements més rellevants de la història productiva local: el conreu de l'ametlla i la transformació de l'espai agrícola de secà en regadiu. El centre es concep com un equipament d'interpretació territorial, més que no pas com un museu convencional, orientat a facilitar la lectura del paisatge agrícola i a actuar com a punt d'entrada al territori. El projecte parteix del reconeixement del paisatge agrícola com a patrimoni cultural viu i assumeix aquest entorn com a paisatge cultural productiu, on la dimensió econòmica del conreu, la infraestructura hidràulica i la memòria pagesa conformen un sistema patrimonial integrat.

L'actuació combina la creació d'un espai expositiu divulgatiu, ubicat en un mòdul construït expressament, amb la posada en valor d'un entorn immediat de caràcter agrícola que inclou una parcel·la testimoni amb conreu d'ametllers i un recorregut exterior amb plafons interpretatius. Aquest plantejament permet vincular el discurs expositiu amb l'experiència directa sobre el terreny, reforçant la comprensió del funcionament dels sistemes de reg i de les varietats cultivades.

En un context marcat per la disminució de la disponibilitat hídrica i pels efectes del canvi climàtic, el centre incorpora una dimensió pedagògica vinculada a la cultura de l'aigua i a la gestió sostenible dels recursos. L'espai no només explica tècniques de reg, sinó que promou una reflexió sobre l'eficiència, l'impacte ambiental i la necessitat d'adaptació dels sistemes productius a un escenari climàtic canviant.

Aquest document museogràfic s'elabora a partir del treball conceptual i gràfic ja desenvolupat, amb l'objectiu de formalitzar els criteris que donen coherència als continguts, garantir-ne la integritat i facilitar-ne la difusió i sostenibilitat a llarg termini.

1.1 Marc general del projecte.

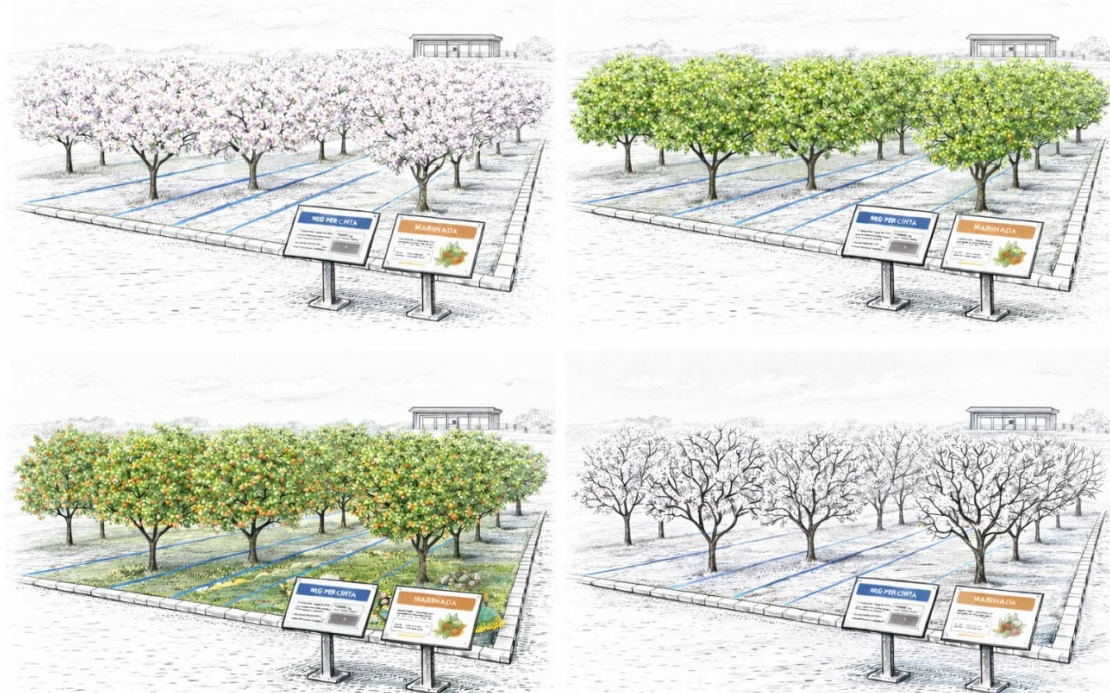
El projecte del Centre d'Interpretació del Reg i el Conreu de l'Ametlla de Vilagrassa s'emmarca dins d'una estratègia municipal de posada en valor del patrimoni cultural i paisatgístic vinculat al món agrari. El municipi, històricament arrelat al conreu de secà i fortament transformat arran de l'arribada del Canal d'Urgell, conserva avui un ric llegat material i immaterial relacionat amb el treball de la terra, el rec i la cultura de l'ametlla.

L'actuació respon a la voluntat de conservar i divulgar aquest patrimoni, afavorint una lectura del territori des d'una perspectiva històrica, ambiental i productiva. En aquest sentit, el centre es concep com una eina al servei tant de la població local, afavorint el reconeixement del propi paisatge i la consolidació de la identitat agrària, com dels visitants, als quals ofereix claus d'interpretació per comprendre el context territorial, el sistema de regadiu i l'evolució productiva del municipi.

Una de les singularitats del projecte és la seva condició de projecte viu, vinculat a una parcel·la de conreu real que evoluciona al llarg de l'any. El centre no presenta únicament continguts expositius estàtics, sinó que incorpora una col·lecció viva, sotmesa als cicles estacionals de floració, creixement i collita, que transforma l'experiència de visita i aporta una dimensió canviant al relat interpretatiu. Aquesta variabilitat reforça la connexió entre discurs museogràfic i realitat agrícola, i converteix cada estació en una nova oportunitat de lectura del paisatge.

L'espai interpretatiu es planteja com un recurs de proximitat, adaptat a un públic divers, que vol reforçar el coneixement i el reconeixement del paisatge agrari com a component fonamental de la identitat local, tot facilitant una aproximació accessible i estructurada al territori.

El projecte s'ha desenvolupat amb criteris d'integració paisatgística, sostenibilitat, accessibilitat i simplicitat operativa, tot buscant un equilibri entre rigor tècnic, claredat expositiva i viabilitat de manteniment. La seva materialització ha estat possible gràcies a la col·laboració entre l'Ajuntament i diversos agents locals, amb l'acompanyament tècnic d'un equip especialitzat en interpretació del patrimoni.

1.2 Concepte d'equipament i objectius

Per definir la identitat i els trets fonamentals del Centre d'Interpretació del Reg i el Conreu de l'Ametlla, cal entendre'l com un equipament d'interpretació territorial de petit format, vinculat directament a un paisatge agrícola viu i en transformació.

Un espai d'interpretació del paisatge productiu

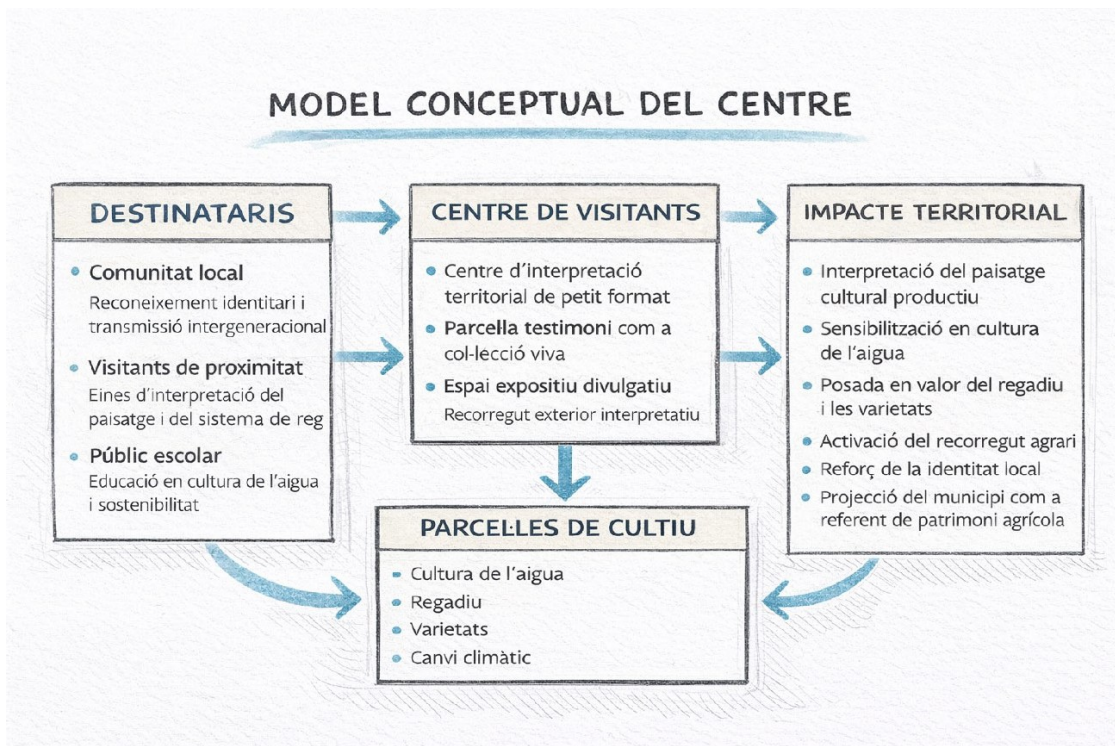
El centre es concep com un dispositiu interpretatiu que facilita la lectura del paisatge cultural productiu, entenent-lo com el resultat de la interacció entre infraestructures hidràuliques, pràctiques agrícoles i comunitat local. No es tracta d'un espai tradicional, sinó d'una càpsula que articula continguts, territori i experiència directa.

Una porta d'entrada al sistema agrari local

L'equipament actua com a punt d'inici per comprendre el funcionament del regadiu, la transformació del secà i l'evolució del conreu de l'ametlla. Ofereix eines per interpretar el territori i estimula la descoberta de l'entorn immediat, convertint el paisatge en part essencial del discurs expositiu.

Un projecte viu i estacional

Una de les singularitats del centre és la seva vinculació a una parcel·la agrícola activa, que evoluciona al llarg de l'any. Aquesta condició de col·lecció viva introdueix una dimensió estacional en l'experiència de visita, reforçant la connexió entre relat museogràfic i realitat productiva.

2. Objectius generals i específics

El projecte museogràfic del Centre d'Interpretació del Reg i l'Ametlla a Vilagrassa té com a finalitat principal oferir una lectura estructurada del paisatge agrícola del municipi, posant en valor els elements històrics, productius i culturals que l'han configurat.

2.1 Els objectius generals del projecte són:

- Difondre el coneixement sobre el regadiu i el conreu de l'ametlla com a eixos vertebradors del paisatge agrícola local.
- Sensibilitzar sobre el valor del patrimoni agrari i el paper històric del canal d'Urgell.
- Generar un recurs cultural i educatiu adaptat a públics diversos.
- Contribuir a la dinamització local mitjançant la interpretació del territori.

2.2 Els objectius específics següents:

- Explicar, de manera clara i accessible, l'evolució del paisatge agrícola de Vilagrassa.
- Mostrar la diversitat de sistemes de reg i varietats d'ametller presents al municipi.
- Posar en relació els continguts expositius amb el context físic immediat de l'espai.
- Facilitar una visita autònoma, breu i pedagògica, orientada a escoles i públic de proximitat.

3. Públics i modalitats de visita

El Centre d'Interpretació del Reg i el Conreu de l'Ametlla es concep com un recurs de proximitat, flexible i adaptat a diversos perfils de visitants. El projecte articula una experiència interpretativa que combina un espai expositiu interior amb un recorregut exterior vinculat directament a la parcel·la de cultiu, entesa com a element central del relat.

Els continguts han estat estructurats per facilitar una lectura clara, sintètica i progressiva, susceptible d'adaptació segons el tipus de públic. L'acompanyament d'un guia local permet modular el discurs, aprofundir en determinats aspectes i adequar el nivell d'explicació a cada grup.

3.1 Públics

Els públics prioritaris identificats són diversos i responen tant a la dimensió local del projecte com a la seva funció interpretativa territorial.

- **Públic local i comarcal**

Habitants de Vilagrassa i del territori proper, que poden trobar en el centre un espai de reconeixement del paisatge agrari, de la memòria productiva i de la identitat vinculada al regadiu. El centre actua com a dispositiu de reafirmació comunitària, facilitant la comprensió dels processos de transformació del territori i reforçant la transmissió intergeneracional del coneixement agrícola.

- **Públic escolar**

Centres d'educació primària i secundària del territori, que poden treballar continguts relacionats amb el cicle de l'aigua, la transformació del paisatge, la sostenibilitat, la història agrícola i la gestió dels recursos naturals. El centre esdevé una eina pedagògica complementària al currículum, amb possibilitat d'adaptació del discurs segons edat i nivell formatiu.

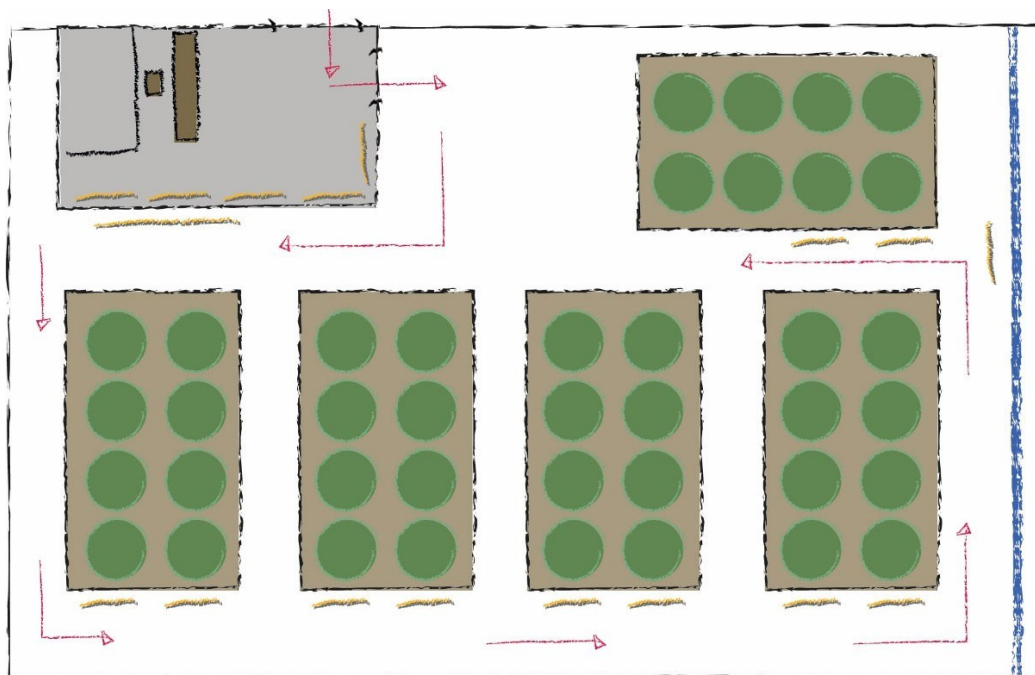
- **Públic familiar i de proximitat**

Visitants interessats en el patrimoni rural, el paisatge i la cultura agroalimentària, que poden realitzar una visita breu, comprensible i contextualitzada. Aquest perfil troba en l'equipament una experiència interpretativa accessible, vinculada a l'entorn real i amb una clara dimensió estacional.

- **Públic especialitzat o prescriptor**

Professionals dels àmbits del patrimoni, la gestió cultural, l'educació, l'agricultura o el desenvolupament rural, que poden identificar el centre com un model aplicat d'interpretació del paisatge cultural productiu. El projecte pot esdevenir una proposta entre patrimoni, paisatge viu i sostenibilitat.

Aquesta estructura de visita garanteix la flexibilitat i l'accessibilitat del contingut, tot reforçant-ne la qualitat interpretativa i l'adaptació a cada grup.

3.2 Modalitats de visita

Segons grau d'acompanyament:

Visita guiada interpretativa (modalitat principal):

Modalitat recomanada, especialment per a grups escolars i públic organitzat. Inclou introducció interior i recorregut exterior comentat, amb adaptació del discurs segons perfil i edat.

Visita autònoma amb suport interpretatiu:

Pensada per a visitants individuals o petits grups. Es basa en la lectura dels plafons interiors i exteriors, amb una estructura clara i seqüencial que permet una comprensió autoguiada.

Visita tècnica o especialitzada:

Adreçada a professionals, prescriptors o grups específics. Pot incorporar ampliació de continguts, contextualització metodològica del projecte i anàlisi del model interpretatiu aplicat.

Segons perfil de grup:

Grups escolars:

Visita adaptada per franges d'edat, amb èmfasi en cultura de l'aigua, sostenibilitat i transformació del paisatge.

Grups locals o entitats:

Amb especial atenció a la memòria productiva, evolució del regadiu i identitat agrària.

Visitants individuals o familiars:

Recorregut breu, clar i accessible, centrat en l'observació directa de la parcel·la i la comprensió dels sistemes de reg.

3.3 Característiques i condicionants de la visita:

La visita està pensada per una durada orientativa d'entre 30 i 45 minuts i es desenvolupa de manera seqüenciada entre espai interior i recorregut exterior. La parcel·la testimoni constitueix l'element central de l'experiència interpretativa, reforçant la dimensió de projecte viu.

Atès que una part significativa del recorregut es desenvolupa a l'aire lliure, la visita està condicionada per la climatologia pròpia de la comarca de l'Urgell (boira hivernal, episodis de pluja, fred o elevada insolació estival). El plantejament operatiu del centre preveu aquesta realitat mitjançant una configuració flexible, adaptant la durada i intensitat del recorregut exterior segons les condicions meteorològiques.

4. L'equipament i el seu entorn

4.1 Descripció de l'espai (interior i exterior)

L'espai d'interpretació de l'ametlla de Vilagrassa es troba ubicat en un recinte perimetralment delimitat, que acull tant el mòdul expositiu principal com una parcel·la testimoni on es conreen diferents varietats d'ametllers. Aquesta parcel·la permet observar in situ la diversitat varietal i de sistemes de reg històrics i actuals al municipi, facilitant així la comprensió de l'evolució agrària del territori.

El mòdul expositiu és de construcció recent, de dimensions reduïdes però adaptades a una visita autònoma o a un acompanyament guiat breu. A l'interior, s'hi disposen cinc plafons verticals de 80 × 200 cm (un d'ells situat a tocar de la porta d'accés), que presenten continguts històrics i tècnics vinculats al territori, la transformació del paisatge agrícola i la història local. L'espai també compta amb una zona de pas per al guia, que permet fer explicacions adaptades a cada públic.

A l'exterior, dins del mateix recinte, es troba un plafó horitzontal de 135 × 90 cm que introdueix de manera sintètica el funcionament del centre i convida el visitant a completar la seva visita amb el recorregut exterior. Aquest recorregut exterior inclou diferents plafons interpretatius de 45 × 45 cm ubicats al llarg de la parcel·la agrícola, que descriuen de manera divulgativa les principals varietats d'ametllers presents i els sistemes de reg emprats, des del reg a manta fins al reg per degoteig. Aquesta disposició permet una comprensió comparada i una lectura paisatgística de gran valor pedagògic.

4.2 Tipus d'estructures interpretatives

4.2.1 Senyalització gràfica interior – Centre d'interpretació

Plafons expositius interiors fixats a paret que estructurin el discurs interpretatiu del centre. Disposició vertical i lectura seqüencial.

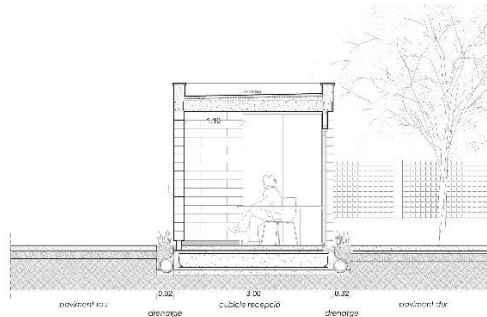
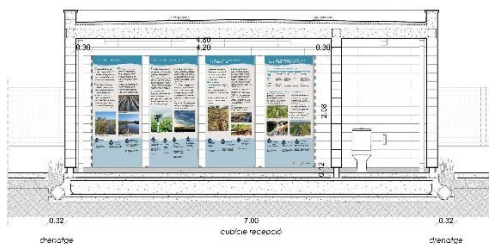
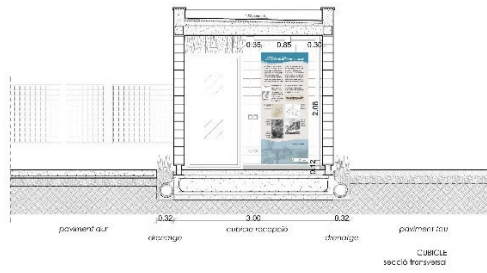
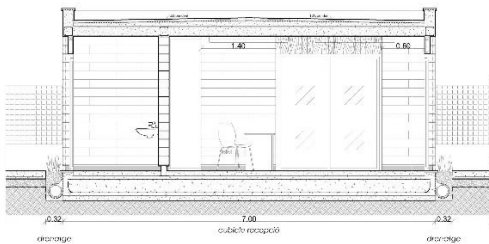
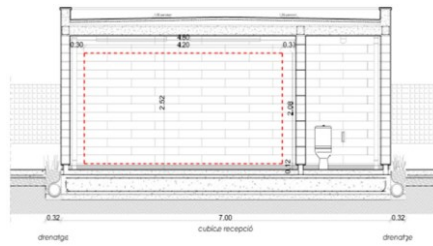
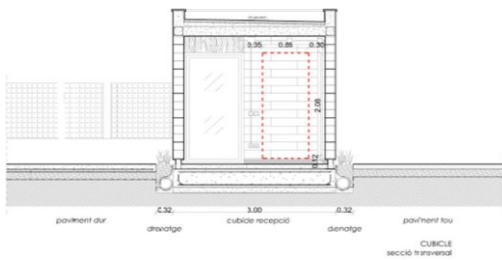
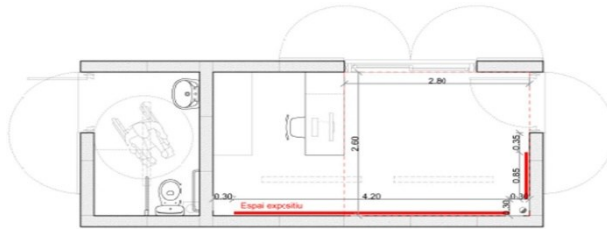
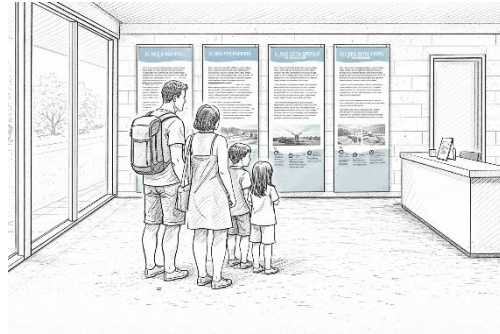
Material: Panell Sandwich d'alumini. Gruix: 3 mm. Impressió directa UV. Laminat protector mat antireflex. Cantonades rectes sense marc. Sistema de fixació ocult mitjançant ancoratge posterior o separadors metàl·lics

Plafó principal

- Dimensions: 100 × 200 cm. Orientació: vertical.
- Quantitat: 1 unitat.

Plafons temàtics (sistemes de reg)

- Dimensions: 80 × 200 cm. Orientació: vertical.
- Quantitat: 4 unitats.

PROJECTE: ALBERGAT SUTIS VILLAGRADA
 CLIENT: TALLER
 UBICACIÓ: BARRILLET (BARRILLET VELOC) ZONET DE JUVETAT I CENTRE D'EXPERIÈNCIA DEL RIBES

ESTUDIANT: ALBERTA
 TUTOR: VÍCTOR BARRILLET
 TITOLAR: DEFINICIÓ DEL PROYECTO DE ENTREGA DE PLANO
 ESCALA: 1:50
 FECHA: 03

4.2.2 Senyalització gràfica exterior – Parcel·lari ametllers

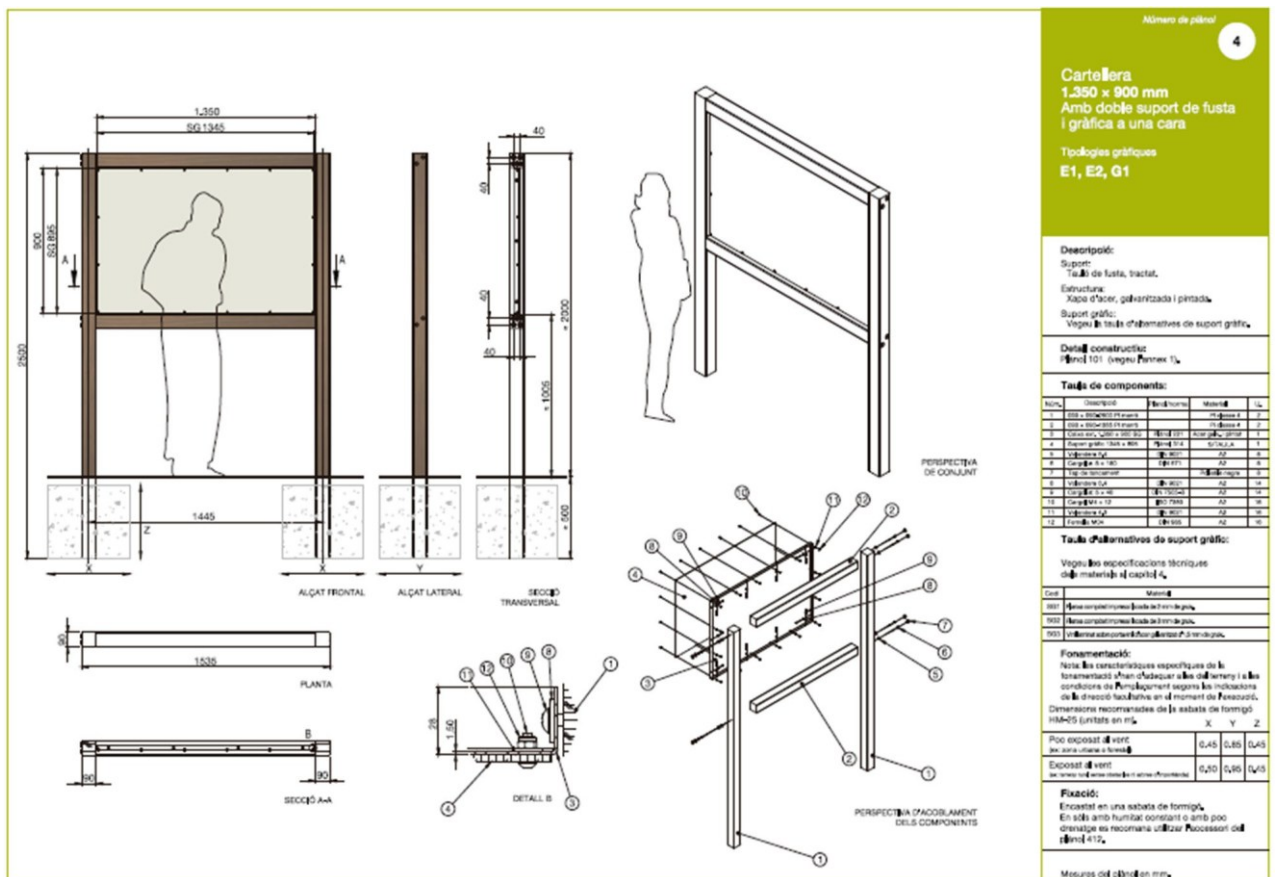
Cartellera exterior – Tipus espais naturals

Cartellera interpretativa exterior de gran format, amb doble suport vertical i gràfica a una cara. Element destinat a continguts informatius, interpretatius o normatius dins del recorregut exterior del centre. Tipologies gràfiques previstes: E1, E2 i G1.

Material: Tauló de fusta tractada per a exterior (estructura vertical). Estructura metàl·lica interior galvanitzada i pintada (segons especificació del manual). Panell gràfic de planxa compòsit impresa i lacada de 2 o 3 mm de gruix segons Manual d'Espais Naturals. Fixació encastada en sabata de formigó.

Cartellera

- **Dimensions:** 1.350 × 900 mm. Orientació: vertical. Lectura a una cara.
- **Quantitat:** 1 unitat.

Faristol interpretatiu exterior 450 × 450 mm

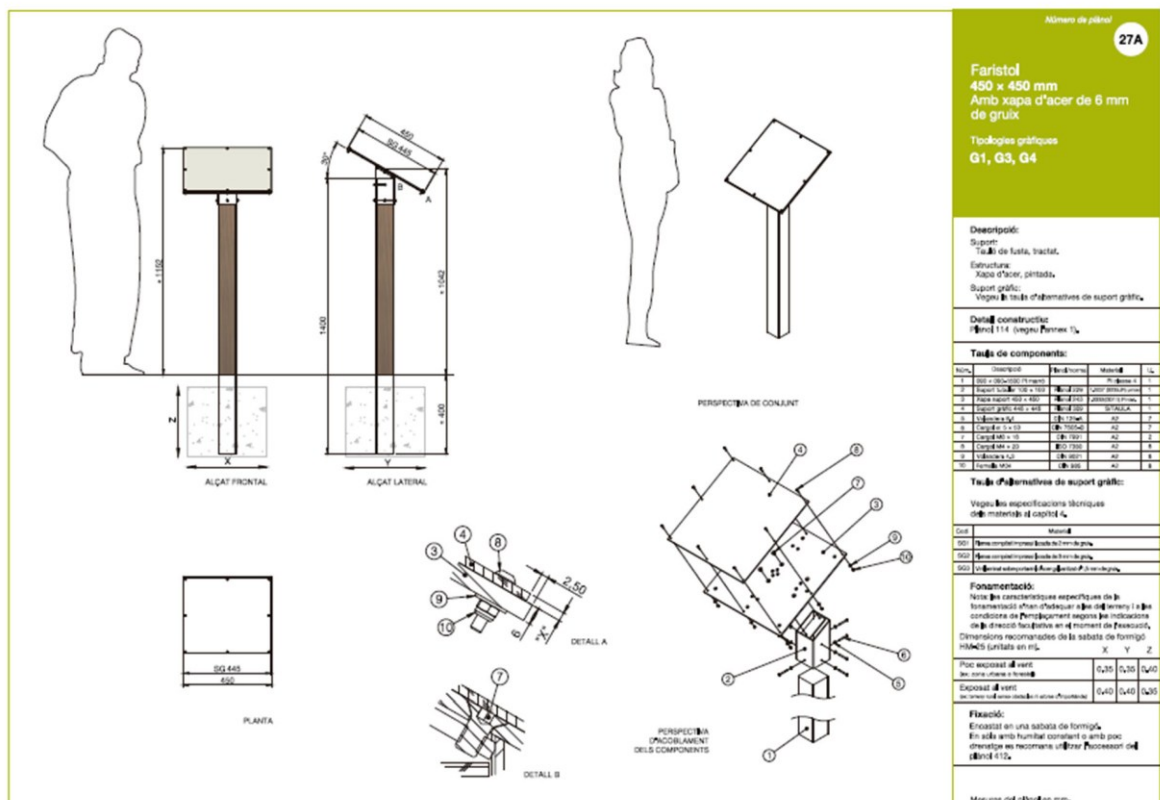
Faristol interpretatiu exterior de petit format, amb suport vertical únic i pla inclinat de lectura. Element destinat a continguts específics vinculats directament a les parcel·les de cultiu i als punts d'observació del recorregut exterior. Tipologies gràfiques previstes: G1, G3 i G4.

Material: Estructura vertical en acer pintat. Pla de suport inclinat en acer de 6 mm de gruix. Panell gràfic fixat sobre suport metàl·lic. Fixació encastada en sabata de formigó. Sistema estructural segons especificacions de la Fitxa 27A del Manual d'Espais Naturals.

Faristols

- Dimensions: 450 x 450 mm. Orientació: inclinada. Lectura a una cara. Implantació amb suport vertical únic.
- **Quantitat:** 9 unitat.

4.3 Relació amb l'entorn geogràfic, històric i paisatgístic.

El Centre d'Interpretació de l'Ametlla s'inscriu plenament en el context geogràfic i històric del terme de Vilagrassa, situat a la comarca de l'Urgell, a la ribera del riu d'Ondara. Aquest territori de transició entre la plana regada del canal d'Urgell i els relleus suaus de la Segarra es caracteritza per un paisatge agrícola tradicional, amb predomini de conreus de secà, com l'ametller, i per la presència d'infraestructures històriques de reg que han modelat l'espai al llarg dels segles.

L'ametller, com a conreu típicament mediterrani, ha tingut una presència rellevant a Vilagrassa, tant en el passat com en el paisatge agrari contemporani. La parcel·la agrícola integrada dins l'equipament museogràfic reflecteix aquesta relació amb el medi, tot mostrant la diversitat varietal i els sistemes de reg que han coexistit històricament a la zona, des del reg de gravetat fins a sistemes més moderns com el degoteig.

Des d'un punt de vista històric, Vilagrassa compta amb una llarga trajectòria vinculada a l'ocupació del territori agrari. La presència d'una vil·la romana a l'indret posa de manifest l'antiga explotació agrícola del lloc, continuada i transformada durant l'edat mitjana, especialment arran de la repoblació del segle XII. Aquesta llarga evolució ha deixat empremta en la configuració parcel·lària i en les pràctiques agràries que avui es volen posar en valor mitjançant aquest centre. El projecte busca, doncs, reconnectar el visitant amb el paisatge històric i productiu del terme, integrant coneixement històric, educació ambiental i interpretació del paisatge agrícola, amb una clara vocació local i de proximitat.

